

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam
Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In
Qvibvs Singlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo
Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt XIV. De amore, nobilißimo viæ unitivæ exercitio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38621

cordis puritatem omnia, quæ præcesserunt aliarum viarum exercitia, tanquam ad scopum destinantur; huc enim facit assidua cordis compunctio, passivum mortificatio, proprii iudicii, voluntatisque abnegatio, & quod propriè hoc viæ hujus exercitio perficitur, omnimoda & perfecta ab omni cujuslibet creaturæ affectu aversio. Quare imprime & ante omnia necesse est abstinere ab omnibus rebus, quæ ad se non pertinent, à superfluis curis & sollicitudinibus, à nimia hominum familiaritate, & non necessaria conversatione, aut occupatione. Denique ab omnibus istis rebus, quæ suis imaginibus, aut phantasmatibus, mentem inquietare, occupare, aut depingere possunt. Et finaliter istis omnibus, ex quibus non resultat DEI gloria, proximi salus, aut ab obedientia non sunt præscripta. Præcipue tamen ad hoc incumbere debet, ut adversa & prospera æquanimiter, sine ullo pacis internæ dispendio de manu DEI suscipiat; ut nec adversis frangatur, nec prosperis inoleat. Quod obtrine potest, si perfectæ animæ libertate nulli creaturæ inordinatè afficiatur, nullis serviatur cupiditatibus, nullas species præter eas, quæ ad DEUM referuntur, in eis admittat, ejusque conversatio tota de DEO, in DEO, & cum DEO sit. Verum quia ad vitam spiritualem instituendam, & perficiendam maximè est momenti hæc cordis puritas, subiciam hic verba cujusdā Doctoris pii, de ea sic differenti.

Ad comparandam, inquit, puritatem cordis & ejus perfectionem multa forent dicenda, paucis tamen omnia complectar. Elige vitam solitariam, & ab omni hominum conversatione, quantum fas erit remotam, insuper ab omnibus occupationibus & curis, ab omni strepitu verborum, & turbulentis sæculi negotiis, quantum potes abstinere, ut sic in sancto silentio, cordisq; humilitate soli DEO vacare possis, facies autem te procul omnia sensuum oblectamenta, nisi fortè quid simile necessitas, vel infirmitas postulerit. Ad hanc semper aspira puritatem, utque eam facilius assequaris, omnes tuos sensus continuo mortificationis freno cohibe, pervigili curâ januam cordis occlude, ne in illud aliquid, quo inquinari, perturbari, vel minimò affectu pollui, aut inquietari possit ingrediatur. Debes præterea nudum præservare intellectum, à cunctis creaturarum phantasmatibus, necnon affectum vacuum ab omni vitiosa naturæ inclinatione, liberumque ab omni creaturæ cujusvis amore: ut hoc pacto solus sibi relictus, & in se unitus spiritus tuus, convertat se ad DEUM, totaque pauper anima illi se totaliter uniat, in illo requiem habeat, & ab omni creatura ad DEUM ascendens illum, sui oblita, solum speculetur, solum amet, solum quærat. Illud insuper DEI beneplacitum est, ut de manu ipsius cum plena tui abnegatione, integra humilitate, patientia, gratiarum actione, quidquid erga te ordinaverit suscipias. Hæc ille.

Potè puritatem hanc facillimè acquiramus, & optime foveamus, si sancto alicui exercitio ita nos ipsos totos cum fervore & constantia dedamus, ut non pateat ullus inordinatæ cogitationi accessus; sed totum sanctis vitæ Domini nostri JESU Christi meditationibus, & continuis in cælum tendentibus suspirationibus (quæ exercitia sūt viæ hujus posteriora) sit repletus & præoccupatus.

Secundum igitur viæ hujus exercitium, in luce, DEI nimirum cognitione consistit, quæ duplici modo acquiri potest. Uno per contemplationem, sive acquisitam, sive infulsam divinarum perfectionum, bonitatis, immensitatis, sapientie, majestatis,

in quantum per fidem nobis innotescunt. Alio modo excellens acquiritur DEI cognitio, per contemplationem quandam negativam, quæ ut latius l. 5. de *Contempl. divina capite 8. & 9.* probavimus, perfectior est illâ priori, quæ per affirmationem DEUM cognoscimus. Talis autem DEI cognitio, per negationem, nihil aliud est, quam simplex quidam DEI incertus, quo cernimus eum esse ineffabilem, & incomprehensibilem, & à nobis in hoc mundo degenibus inintelligibilem. Hoc enim modo non ipsam cognoscimus Dei substantiam, vel essentiam, bonitatem, aut alias divinas perfectiones, sed solum quam sit incomprehensibilis, id est, tale quiddam & tam altum, ut ad id mens hominis assurgere non valeat: quæ promde DEI notitia negativa vocatur, non quod de DEO neget attributa, quibus cognoscitur, ut sunt bonitas, sapientia, &c. Sed quia ab eo removel omnes creaturarum imperfectiones, nostrique intellectus capacitatem, ad ipsam comprehendendum pertingere posse negat. Eodem modo solem dicimus visus nostri vim subterfugere, non quod revera videri nequeat, sed quia oculus noster debilius est, quam ut eum retroacta acie intueri possit. Cūverò ad hanc sublimissimam DEI cognitionem mens hominis assurgit, intrare dicitur radium tenebrarum & divinam caliginem; illam enim inaccessible lucem contemplans, vastumque mare perterritans, finem vadumque non invenit. Nihilque aliud de Deo distinet valeat cognoscere, quàm quod sit incomprehensibilis, ineffabilis, inaccessibleis.

De hac contemplatione & cognitione Dei per negationem fusiùs tractatum reperies l. 3. à nobis edito de *divina contemplatione* ubi supra.

CAPVT XIV.

De amore, nobilissimo viæ unitivæ exercitio.

Tertium ac nobilissimum viæ unitivæ exercitium est amor, quo anima DEO unitur; quæ quidem unio altissimam Dei cognitionem, maxime eam, quæ in caligine fit, consequitur: impossibile enim est tot cognitit & perspectis divinis perfectionibus, ceteri Dei immensitate & incomprehensibilitate, non omnino tanti tamque sublimis bonitatis amore collescere. Vt autem in ferventiores amoris actus erumpat, debet anima virescens magis in voluntatem, quam in intellectum effundere, quod melius mediâ Dei cognitione per negationem præstare poterit. Et hæc est semita regia, quam D. Dionysius & S. Bonaventura, omnesque Dionysii commentatores, doctissimi & gravissimi auctores nimirum docuerunt, ut plenius ostendimus l. 5. *Thul. de divina Contempl. & 4. de divina Oratio.*

Ex dictis porro patet duplicem esse ad divinam unionem perveniendi modum: Vnum, per intellectus operationem, Dei attributa & perfectiones contemplando. Alterum per amoris affectum, oculo videlicet intellectus clauso, per continuas ac ferventes aspirationes, actusque anagogicos, & signata desideria Deo se uniendi, ut ipse Dionysius docuit. Cum enim anima jam cetero per fidei revelationem sciat, nullatenus se in hac viâ DEUM, ut in se est (intellectu nimirum nostro ad ineffabilem & incomprehensibilem divinæ naturæ, tam sublimem notitiam proflas habere & incapaci) cognoscere posse, cognoscat tamen omni laude & amore dignissimum, hæc generali & indistinctâ, omni aliâ particulari seclusâ, cognitione sufficienter illustrata & convicta, ferventissimis desideriorum suspiriis

tota in amorem resoluta, toto corde in divinam unionem anhelat, & ad instar cæci mente affluens, ea, quæ apponuntur videre quodammodo negligens, comedere & pasta illo cordis divini saturari magis exoptat.

Notandum tamen hic est, quamvis hoc, quod diximus, viz huius præcipuum sit exercitium, nequaquam tamen illa, quæ circa specialem Dei & Christi Domini Redemptoris cognitionem, & maxime ipsius erga nos amorem, virtutumque imitationem versantur, omitti omnino debere. Quia, imò quando anima obrepuisse se senserit, divini amoris ignem particularibus illis meditationum, & virtutum exercitiis, quasi minutulis quibusdam lignis excitare conabitur, qui mox, ubi inarferit, omisit istis particularium motivorum considerationibus, anagogicos actus frequenter eliciat, donec quadam fame DEI languens sitique exhaustus, intercalariis hisce actibus per actum amoris continuatum, & puram quandam simplicemque DEI contemplationem, usque ad perfectam cum DEO unionem petraferat.

Nonnunquam quoque interrumpenda erit affectuum istorum anagogicorum frequentia, ne nimia vi sua vitæ & caput debilitent, atque etiam ne forte quis omisso virtutum moralium exercitio, se omnino vacuum, & à fine suo longè reparet remotum & alienum. Necessè itaque erit, ut subinde crebris virtutum actibus, maxime humilitatis, resignationis, gratitudinis, respiciens in autorem fidei JESUM Christum, ei se committat, ejusque mores in se exprimere studeat; & charitatis illius infinitæ modum ruminet, ac diligenter expendat; sicque cum ad pristina amoris unitivi exercitia redire voluerit, se magis DEO assimilatum, magisque ad unionem transformationemque divinam dispositum, non sine magna cordis sui voluptate reperiet. Illi vero, qui virtutum studium omnino prætermittunt, corpore quodam, otioque ita redduntur hebetes & dissoluti, ut cum sibi persuadeant ad intimam sese cum DEO unionem, veramque pervenisse tranquillitatem, pleni tamen amore proprio, verisque carentes virtutibus, quam longissime à scopo distent. Bina igitur hæc exercitia amoris unitivi, & virtutum cum perfecta sui ipsius mortificatione, propostis sibi vitæ Domini nostri JESU Christi vivi omnis perfectionis exemplaris, alternanda sibi erunt, & vicissim renovanda. Hanc exercitiorum unionis & virtutum vicissitudinem, mystici vocant renovationem operis & unionis, quæ fit parum DEO per amoris unionem inhaerendo, partim vero virtutum actionibus studendo.

Duobus denique hæc via unitiva perficitur. Primum est perfecta per contritionem, mortificationem, omnimodam abnegationem, abstractionem ab omni omnino rei creatæ delectatione, per veram cordis puritatem aversio: cum anima omnibus rebus mundanis, cunctisque creaturis renuncians, & in æternum valedicens *renuit*, inquit cum Psalmista, *consolari anima mea*. Et, *Ecce elongavi fugiens, & mansi in solitudine*. Et cum Job: *Spendum elegit anima mea, & mortem omnia ossa mea*, &c. hisce verbis omnes mundi delicias, voluptates, omnemque humanæ vitæ conversationem, & consolationem à se rejiciens. Secundum est mediis aspirationibus, exercitiisque supra allatis animæ in DEUM conversio. Atque isti sunt duo poli, inter quos continua vitæ Domini nostri JESU Christi meditatione, & contemplatione, ut supra diximus, in hac via unitiva incedere debet anima. Summo opere etiam juvabunt ad assequendam

unionem: Primum fugere omnem humanam consolationem. Secundum pati quæcumque adversa. Tercio, tacere intus & foris. Quarto, abnegare se in omnibus. Quinto, omnino se divinæ voluntati & beneplacito resignare, & hæc brevissima & compendiosissima ad unionem acquirendam & conservandam via.

CAPUT XV.

Quod anima, quæ proficere cupit, ab initio via purgativæ usque ad omnimodam unitivæ perfectionem, semper debeat eadem exercitia frequentare.

VNA inter præcipuas exigui in spiritali vita progressus causas, est crebra exercitiorum mutatio, nimisque inconstantia in corporis relinquendis, & in novis amplectendis facilius. Unde fit, ut plura diversaque profectus, hodie hoc, cras aliud, perendie illud, in fine anni nihil reperitur apprehendisse. Similes iis, qui vulneribus suis diversa adhibentes emplastra, dum nullum vim suam exercere sinunt, nunquam sanantur. Nam dum quamlibet devotionis auram gustare volunt, & in quolibet quod arridet verbo affectu quærent, proprii obliviscuntur exercitii. Idem istis contingere solet, quod iis, qui diversi generis vina prægustantes, nullum tamen pretio comparatum, secum in usus suos adducunt: dum enim sic passim sua singulis gustibus accommodant exercitia, ubi post multos annorum labores, sui profectus rationem instituant, nihil se se comparasse reperiant, sed virtutibus planè vacuos, & honorum morum habitibus omnino destitutos, ac multis exordiis, sine ullo vero vitæ spiritalis principio & fundamento confusos. Omnis etiam dulcedinis, quæ stabilis in oratione perseverantiæ præmium est, expectes se, non sine magno dolore & confusione, sæpe etiam animi abiectione experiuntur.

Quapropter necessarium existimavi, breviter declarare, quomodo ab ipsis via purgativæ primordis, usque ad omnimodam vitæ spiritalis perfectionem, eadem fructuose possint & debeant continuari exercitia. Prius tamen ex superioribus repetendum erit, quod unaquæque prædictarum viarum, tria præcipua habeat exercitia: puritatis, scilicet, lucis, & amoris, ita inter se subordinata, ut in tribus hisce statibus magis magisque perfectè eadem exerceantur. Si enim rem ut in se est consideremus, hitres status ad unum, idemque iustitiæ & perfectionis Christianæ finem dirigitur: nihilominus tamen eos distinguimus, secundum majorem minoremque ab eodem fine distantiam exercitiorum, & effectuum gratiæ augmentum & profectum. Sic Philosophi imò & sancti Patres eandem virtutem moralem trifariam dividere, in politicam, purgativam, & purgati animi: idque non aliam ob causam, quam propter majorem minoremve perfectionem, quam in uno potius, quam in alio ejusdem specificæ virtutis actu repetiri constat. Nam licet eadem omnino sit prudentia politica, purgativa, & purgati animi, quantum ad substantiam; tamen quantum ad perfectionum gradus est diversa. Eodem planè modo in tribus istis viis: quantum enim ad substantiam, idem est amor DEI, eadem fides, & spes eadem, humilitas & sui ipsius cognitio eadem, idem quoque DEUS, idem unigenitus DEI filius JESUS Christus, est meditationis & contemplationis nostræ objectum. Verum secundum diversam viam, quantum ad perfectionem multum inter se distat.

Quem.